

A GYŰJTŐSZENVEDÉLYRŐL

Katharina Roters kiállítása az acb galériában

Szöveg: Uhl Gabriella

Katharina Roters acb galériában látható kiállítása, amelynek anyaga már könyv alakban korábban napvilágot látott (Roters: *Hungarian Cubes - Subversive Ornamente im Sozialismus*. Park Books, 2014. 171 old.), a művészi kutatás érzékeny látásmódjára

mutat rá. Arra a módszertanra, amely az egyéni szenvedélyből, jelen esetben a szocialista időszak relikviáinak gyűjtéséből adódik. Itt most a típusterv alapján épített kockaházak egyénítésére figyelt fel, de kollekciójában a '70-'80-as évek számos hétköznapi tár-

gya, csomagolásdesignja megtalálható. Olyan tárgykultúrát őriz, dokumentál, és esetenként már rendszerez (lásd a *Bevésődés – a Debreceni Nemzetközi Művésztelep MODEM-ben* nemrég zárt tárlatán kiállított, Szolnoki Józseffel együtt készített Oniománia, 2016),

→ Székelyszabar, Baranya.
Fotó: ©Katharina Roters

↓ Fotó: ©Katharina Roters/Szolnoki József

amely kiesik a klasszikus művészet-történet, design-történet, etnográfiai érdeklődésből. Katharina Roters attitűdje a Frazon Zsófia által vezetett MaDoc program által elindított módszertanhoz áll közel, s a hétköznapi tárgyértelmezést tág interdisz-

ciplináris kontextusba helyezi. A sajátos, a művészi tanultságból eredő megfigyelés, gyűjtés és feldolgozás az, amely a félmúltunk építészeti örökségének egy nem kutatott, az építészeti mainstream figyelméből kimaradt területét térképezi fel, erőteljes képzőművészeti látásmóddal, hiszen nem elsősorban az épületekre, épülettípusra koncentrálnak, hanem első olvasatra a házakra került ornamentika fogta meg. Ám a könyv, illetve az ebből készült kiállítási válogatás mégsem egyszerű ornamentals tipográfiát tartalmaz hanem ennél jóval messzebbre és mélyebb összefüggésekre mutat rá: arra a jelenségre, hogy a magyar vidéket elárasztó típusházakat hogyan próbálták meg a bennük lakók feldobni, egyéníteni. Azt a szürke, unalmas építészeti disztópiát, amely a falvakat jellemezte, miként díszítették az amatőr, ám kombináló elmével megáldott mesteremberek. Az először egyszerű-

nek indult körútból végül is rendszerező ornamentika-gyűjtemény jött létre, amely különböző típusokat különít el, egy-egy tájra, esetleg „mesterre” jellemző mustrákat rendez egybe, amelyek szinte vándormotívumként éltek és terjedtek a kádári Magyarországon, s erőteljesen meghatározták a falusi vizuális kultúrát. A gyűjtés komplex kutatásról ad képet, mivel egyszerre láthatóak a szociológiai-gazdasági és politikátörténeti meghatározottság mellett az építészeti jellegzetességekbe ivódott nyomok is, amelyek az adott időszak hangulatát, kitörési lehetőségeit, és szabadságfokát is megmutatják. A kiállítás és a kötet egyaránt a művészi kutatás, mint praxis fontosságára hívja fel a figyelmet, amely komplexebben képes vizsgálni egy adott kort, a marginálisnak tekintett vizuális jeleket a társadalmi emlékezet működésébe integrálva.